

Posolstvo Svätého Otca Františka k Svetovému dňu chorých

„Zadarmo ste dostali, zadarmo dávajte“ (Mt 10,

8)

Drahí bratia a sestry,

„Zadarmo ste dostali, zadarmo dávajte“ (Mt 10, 8). To sú slová, ktoré Ježiš povedal, keď posielal apoštolov hlásať evanjelium, aby širili jeho kráľovstvo prostredníctvom skutkov nezištnej lásky.

Pri príležitosti 27. svetového dňa chorých, ktorého centrálné slávenie sa bude konať 11. februára 2019 v Kalkate v Indii, Cirkev – ako matka všetkých svojich detí, predovšetkým však tých chorých – pripomína, že naj dôveryhodnejšou cestou evanjelizácie sú skutky nezištnej lásky, aké konal milosrdný Samaritán. Starostlivosť o chorých si vyžaduje profesionalitu a jemnosť, nezištné, bezprostredné a jednoduché gestá, ako je pohladenie, prostredníctvom ktorých dávame druhému pocítiť, že je nám „drahý“.

Život je Božím darom, ako nás upozorňuje svätý Pavol: „Čo máš, čo si nedostal?“ (1 Kor 4, 7). Práve preto, že je darom, nemožno život považovať len za majetok či súkromné vlastníctvo, najmä s ohľadom na výdobytky medicíny a biotechnológií, ktoré by mohli človeka zvädzať, aby podľahol pokušeniu manipulovať so „stromom života“ (porov. Gn 3, 24).

Vzhľadom na kultúru vyradovania a ľahostajnosti chcem zdôrazniť, že „dar“ má byť paradigmatom, schopnou stať sa výzvou pre individualizmus a dnešnú spoločenskú roztrieštenosť, aby vznikli nové vzťahy a nové formy spolupráce medzi národmi a kultúrami. Predpokladom daru je dialóg, ktorý otvára priestor vzťahov pre ľudský rast a rozvoj, čo umožní prelomiť zavedené schémy vykonávania moci v spoločnosti. „Dar“ nie je totožný so skutkom obdarovania, pretože ho možno takto nazývať iba vtedy, ak zahŕňa darovanie seba samých a nie je len odovzdaním istého majetku alebo predmetu. „Dar“ sa líši od obdarovania, pretože obsahuje slobodné darovanie seba samého a predpokladá túžbu nadviazať s druhým vzťah. Je predovšetkým uznaním druhého, ktoré je základom spoločenskej väzby. „Dar“ odráža Božiu lásku, ktorá svoj vrchol dosahuje vo vtelení jeho Syna Ježiša a vo vyliatí Ducha Svätého.

Každý človek je chudobný, trpí núdzu a potrebuje pomoc. Po narodení potrebujeme pre život starostlivosť našich rodičov a v nijakej etape života sa nikto z nás nemôže úplne oslobodiť od potreby a pomoci druhých. Vždy si budeme uvedomovať našu bezmocnosť voči niekomu alebo niečomu; práve tým sa ako „stvorenia“ vyznačujeme. Poctivé priznanie si tejto skutočnosti nám pomáha, aby sme ostali pokorní a odvážne praktizovali solidaritu ako čnosť nevyhnutnú pre život.

Toto vedomie nás vedie k zodpovednému a zodpovednosť podporujúcemu konaniu s ohľadom na dobro, ktoré je neoddeliteľne osobné i spoločné. Iba vtedy, ak sa človek nechápe len ako nezávislý svet, ale ako stvorená bytosť, ktorá je zo svojej povahy spojená so všetkými ostatnými bytosťami – ktoré pôvodne vnímala ako „súrodencov“ – je možná solidárna spoločenská prax založená na spoločnom dobre. Nesmieme sa báť priznať si, že sme biedni a neschopní dať si všetko, čo potrebujeme. Pretože sami a iba vlastnými silami nedokážeme prekonať všetky naše obmedzenia. Nebojme sa tohto poznania, pretože sám Boh sa v Ježišovi

uponížil (porov. Flp 2, 8) a skláňa sa k nám a našej biede, aby nám pomohol a daroval nám všetky dobrá, ktoré sami nemôžeme nikdy dosiahnuť.

Pri príležitosti slávenia Svetového dňa chorých v Indii by som chcel – naplnený radosťou a obdivom – spomenúť osobnosť sv. Matky Terezy z Kalkaty, vzor milosrdnej lásky, zviditeľňujúcej Božiu lásku k chudobným a chorým. Ako som spomenul pri príležitosti jej svätorečenia: „Matka Tereza bola celou svojou bytosťou veľkodušnou rozdávatelkou Božieho milosrdenstva, dajúc sa všetkým k dispozícii prostredníctvom prijatia a obrany ľudského života – toho nenarodeného, ako aj toho opusteného a vyradeného. [...] Skláňala sa k vychudnutým ľuďom, ponechaným na smrť na kraji ciest, pretože videla ich dôstojnosť danú im od Boha. Pozdvihla svoj hlas pred mocnými tohto sveta, aby spoznali svoju vinu za tieto zločiny – zločiny! – chudoby, ktorú sami vytvorili. Milosrdenstvo bolo pre ňu ‚solou‘, ktorá dávala chuť každému jej činu, a ‚svetlom‘, ktoré prežiarilo temnoty tých, ktorí už viac nemali ani slzy pre plač nad svojou chudobou a utrpením. Jej misia na periférii miest a na existenciálnych perifériách ostáva po dnešné dni výrečným svedectvom o blízkosti Boha k tým najchudobnejším spomedzi chudobných“ (Homília 4. septembra 2016).

Svätá Matka Tereza nám pomáha pochopiť, že jediným kritériom nášho konania musí byť nezištná láska ku všetkým, bez ohľadu na jazyk, národnosť či náboženstvo. Jej príklad nás naďalej vedie k tomu, aby sme otvárali perspektívy radosti a nádeje pre ľudstvo a predovšetkým pre trpiacich, ktorí potrebujú pochopenie a nežnú lásku.

Ľudská nezištnosť je kvasom konania dobrovoľníkov, ktorí sú takí dôležití pre sociálno-zdravotnícky sektor a ktorí veľmi presvedčivo žijú spiritualitu dobrého Samaritána. Vyslovujem svoju vďaku a povzbudenie všetkým dobrovoľníckym združeniam, ktoré sa venujú prevozu pacientov a poskytovaniu pomoci, darovaniu krvi, tkanív a orgánov. Osobitná oblasť, kde vaša prítomnosť vyjadruje pozornosť Cirkvi, je ochrana práv chorých, predovšetkým tých, ktorí sú postihnutí ochoreniami vyžadujúcimi si špeciálne terapie. Netreba zabúdať ani na oblasť senzibilizácie a prevencie. Veľmi dôležitá je vaša dobrovoľnícka služba v zdravotníckych zariadeniach a v domácnostiach, kde popri starostlivosti o telo poskytujete aj duchovnú podporu. Prospech z toho majú mnohí chorí, osamelí či starí ľudia, ako aj osoby s psychickými a motorickými problémami. Povzbudzujem vás, aby ste aj naďalej boli znakom prítomnosti Cirkvi v sekularizovanom svete. Dobrovoľník je nezištným priateľom, ktorému možno zveriť myšlienky i pocity. Tým, že chorého počúva, vytvára pre neho podmienky, aby sa z pasívneho prijímateľa liečby stal aktívnym subjektom a protagonistom vo vzťahu, ktorý mu môže navrátiť nádej a pozitívne ho naladiť na prijatie terapie. Dobrovoľníctvo odovzdáva hodnoty, postoje a štýl života, ktorých základom je kvas darovania. A tým sa aj starostlivosť stáva ľudskejšou.

Duch nezištnosti by mal inšpirovať predovšetkým katolícku zdravotnícku štruktúru, aby sa ich konanie vyznačovalo evanjeliovým zmysľaním, a to tak v tých najrozvinutejších, ako aj v tých najbiednejších oblastiach sveta. Katolícku zariadenia sú povolané stelesňovať zmysel daru, nezištnosti a solidarity, ako odpoveď na logiku zisku za každú cenu, dávania a recipročného dostávania, bezohľadného vykorisťovania.

Povzbudzujem vás všetkých na rôznych úrovniach, aby ste podporovali kultúru vďačnosti a daru, nevyhnutnú na prekonávanie kultúry zisku a vyradovania. Katolícku zdravotnícku inštitúcie nesmú prepadať čisto podnikovému zmysľaniu, ale musia sa starať viac o liečenie človeka, než o svoj zisk. Vieme, že zdravie je relačné, teda závisí od medziľudských vzťahov a potrebuje dôveru, priateľstvo a solidaritu. Je dobrom, ktorému sa možno „naplno“ tešiť iba vtedy, ak sa s ním dá podeliť. Radosť z nezištného daru je indikátorom zdravia kresťana.

Všetkých vás zverujem Márii, Salus informorum (Uzdraveniu chorých). Nech nám pomáha deliť sa o prijaté dary v duchu vzájomného dialógu a prijatia, aby sme žili ako bratia a sestry, pozorní voči potrebám druhých, aby sme vedeli dávať s veľkodušným srdcom a osvojili si radosť z nezištnej služby. Všetkých s láskou uisťujem o svojej blízkosti v modlitbe a zo srdca vám udeľujem apoštolské požehnanie.

Vo Vatikáne 25. novembra 2018, na slávnosť Pána Ježiša Krista, Kráľa vesmíru

František